

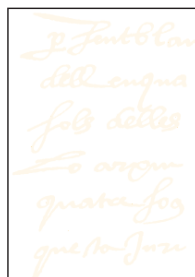
ARXIUS

B U T L L E T Í D E L

N Ú M E R O 1 9

S E R V E I D ' A R X I U S

T A R D O R 1 9 9 8

El tractament arxivístic i la difusió dels fons patrimonials a la Catalunya Nova són escadussers. En ocasions s'han conservat fragments d'arxius d'aquesta tipologia associats a altres fons, com són els comercials. Es tracta de comerciants ennoblits que per herència, matrimoni o per compra adquireixen un patrimoni (i amb ell la seva documentació) i l'administren, com ara els Moragas (Valls i Tarragona).

A l'Arxiu Històric Comarcal de Reus hi ha un seguit de fons patrimonials, com els Peyrí, de Vilanova d'Escornalbou, emparentats després amb els Portell i de Càncer, de Barcelona (1397-1856); els Freixa de Reus (1771-1839); i el del Mas d'en Lluc, d'Albarca, catalogat el 1998 i el qual comentarem a tall d'exemple. Es tracta d'un fons de caràcter rural, circumscrit a un territori molt concret, actualment dins el terme de Cornudella del Montsant (Priorat).

És un fons petit, de 0'8 m lineals (6 arxivadors foli) i d'una cronologia que arrenca al final del segle XVI i arriba fins a la primera meitat del segle XX (1595-1947). El catàleg consta de 250 registres. Una de les característiques del fons és l'homogeneïtat, car no sembla haver sofert mutilacions, i el seu estat de conservació és excel·lent. Si seguim la documentació, el Mas no s'abandonà fins a dates recents, és a dir, que el poblament ha estat continuat, fet que ha afavorit sens dubte la seva preservació. Els cognoms del propietari varien a causa de la transmissió en herència per via femenina (pubilles): al segle XVII els Bonet i els Lluc (que donaren el nom al mas), en les dues centúries següents seran els Anglès, fins arribar als Montlleó i Clua (s. XIX-XX). Les estratègies matrimonials mostren una tendència a emparentar-se amb nissagues pageses de la mateixa àrea geogràfica

QÜESTIONS DE TREBALL

ELS ARXIUS PATRIMONIALS DE LA CATALUNYA NOVA: L'EXEMPLE DEL MAS D'EN LLUC (ALBARCA, PRIORAT)

agrària, sense administradors. L'arxiu del Mas d'en Lluc acumulà al llarg dels segles més documents redactats per mans alienes (notaria, parròquia o municipi) que pels mateixos membres de la casa (més habituals a partir de començaments del segle XIX). No s'ha conservat, i dubtem si s'arribà a fer, cap llibre mestre que recollís els actes principals de la hisenda (si fos així els documents estarien numerats), ni tampoc, com hem dit, llibres d'administració del patrimoni anteriors a la II República.

(Cornudella, Prades, Ulldeolins, Porrera ...).

El suport dels documents és íntegrament en paper. No s'ha conservat cap pergami, ni tampoc llibres relligats (només algun quadern o llibreta). Aquest darrer fet pot respondre al sistema de gestió directa de l'explotació

Si el comparem amb el fons patrimonial dels Peyrí, de Vilanova d'Escornalbou, observem que aquest és l'antítesi de l'altre, ja que hi han perdurat els llibres espèculs o majors i llibres d'administració de la renda (censals, terres i cases), però no actes en paper (i sí en pergami). Una de les explicacions és el trasllat dels seus propietaris a Barcelona i la gestió per administració indirecta.

La formació del fons documental del Mas d'en Lluc és l'acumulació dels documents justificatius de la propietat (sia per compra o per herència) i altres drets, una fórmula que els permetrà afrontar amb èxit qualsevol litigi o plet judicial. Bona part dels lligalls seguien una agrupació tipològica: s'agrupaven per separat testaments, capítols matrimonials, compra-vendes, censals i altres. En algun cas concret el nexe d'unió era una finca (s'unia l'escriptura de compra a la del censal, i la de llució corresponent) o persona.

La gran majoria del paper presentava format octau: el foli estava ple-

S U M A R I

QÜESTIONS DE TREBALL

Els fons del Mas d'en Lluc (Albarca, Priorat)

CRÒNICA

AGENDA

NOUS FONS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons de la Maquinista Terrestre i Marítima, SA

gat en quatre parts, i el quart per la meitat; i lligats per un cordill. Al darrere dels actes hi havia una regesta del contingut.

Per a la seva descripció confeccionarem una fitxa de buidatge que incloïa els següents ítems: signatura sistemàtica, signatura topogràfica, data (dia, mes i any), població, contingut, format, folis, conservació, llengua, notari (únicament per als actes de fe pública) i un apartat d'observacions. La sèrie de correspondència fou descrita d'una altra forma atenent la seva especificat: signatura sistemàtica, signatura topogràfica, data, remitent, destinatari, poblacions d'origen i destí, assumpte i nombre de fulls.

Un cop finalitzat el treball de descripció procedírem a la seva classificació i organització amb l'elaboració d'un quadre que aplegués les diferents seccions, set en total, sèries i subsèries. La proposta de l'arxiver Josep Fernández i Trabat sobre classificació de fons patrimonials (Revista *Lligall*, 4, 1991) ha encaixat perfectament amb el fons catalogat, si bé de forma reduïda en tractar-se d'uns propietaris rurals vinculats amb la noblesa i delimitats geogràficament en un territori molt concret. Amb l'ànim de simplificació s'ha evitat baixar més de quatre dígitos.

Vegem-ho tot seguit. El gruix de la documentació familiar i personal el formen les còpies notariales de capítols matrimonials i testaments. Els contractes de matrimoni del segle XVII són realitzats principalment davant de les escrivanes comunes dels rectors (Albarca, Ulldemolins, Alforja, el Vilosell). En els segles següents ja hi ha notaries civils més disperses, sobresurten les del Priorat (Cornudella i Ulldemolins), del Camp de Tarragona (Reus, Alforja i Tarragona) de la Conca de Barberà (Montblanc) i les Garrigues (Arbeca). En canvi, els testaments es concentren més en la residència del testador, Albarca, davant del rector, amb alguna excepció (a Prades i Tarragona). Al segle XIX es recorre a la notaria civil més propera, la de Cornudella del Montsant.

Dins de la documentació patrimonial diferenciem dues hisendes, la principal del Priorat i la secundària a la Noguera de la família Maluquer, originària d'Alentorn. Pel seu volum destaquen les escriptures de compra-venda de terres. En la seva majoria es tracta d'adquisicions que augmenten les propietats, en línia ascendent en els segles XVII i XVIII. Un capítol a part mereixen els establiments emfitèutics, que els Anglès aconseguïen per part del monestir de Poblet (en el monestir professava un familiar directe) al terme de Juncosa (les Garrigues) el 1795 i que subestabliran a un tercer el 1799. Les capbreuacions existents són del duc de Medinaceli. Finalment, cal esmentar l'explotació dels recursos naturals, sobretot bosc i pastures.

La secció d'administració i comptabilitat és contemporània, el moviment d'ingressos i despeses és portat en llibres per administradors (1933-1947). L'endeutament és canalitzat a l'època moderna pels censals a institucions religioses (convents i rectoria) i particulars. En el segle XIX són substituïts pels debitoris. Les marmessories i tutories són de famílies de la mateixa població.

La secció de correspondència també és tardana i aplega 35 cartes (1821-1943) amb persones del Priorat sobre el tema recurrent dels afers econòmics (retorns de préstecs, preus de collites ...). Sobre la documentació judicial, els conflictes més habituals són sobre drets esponsalics o límits de finques.

En ser la família Anglès una de les més importants d'Albarca, la seva participació en càrrecs públics és obligada: foren batlles i regidors de l'Ajuntament, i s'han conservat documents relatius a l'endeutament comunal, comptabilitat, fitació del terme (d'interès per a la toponímia), prestacions a l'església parroquial (cera, olis, censos, ...). Dins de l'administració senyorial són nomenats administradors de la receptoria del comtat de Prades i batlles generals. Es conserven còpies de privilegis, comptes del primer terç del segle XIX, un fragment del capbreu de la vila de Prades (1789) amb la delimitació del terme i l'enumeració dels drets feudals redactats per un notari d'Alcover.

La documentació eclesiàstica, tot i no ser nombrosa, és present, en especial els rebuts per la celebració de misses del rector d'Albarca i les butlles (ss. XVII-XIX).

Quadre de classificació

01 Documentació familiar i personal

- 01 Notes genealògiques (s. XIX)
- 02 Certificacions de baptisme i/o naixement (1684-1777)

- 03 Certificacions d'enterraments i/o defunció (1714-1884)
- 04 Capitulacions matrimonials i èpoques de dot (1632-1897)
- 05 Testaments, codicils i trasllats de clàusules testamentàries (1595-1884)
- 06 Condecoracions (1871)
- 07 Certificacions de bona conducta (1853)

02 Documentació patrimonial

- 01 Documentació general del patrimoni
 - 01 Inventaris i relacions de béns (1847-1939)
- 02 Documentació Mas d'en Lluc (Albarca) - famílies Bonet, Lluc, Anglès i Clua
 - 01 Adquisicions i alienacions patrimonials rústiques
 - 01 Compra-vendes perpètuas (1611-1886)
 - 02 Compra-vendes a carta de gràcia (1738-1826)
 - 02 Adquisicions i alienacions patrimonials urbanes
 - 01 Compra vendes perpètuas (1744-1873)
 - 03 Servituds i drets de pas (1701-1882)
 - 04 Establiments emfitèutics (1795-1799)
 - 05 Capbreuacions (1756)
 - 06 Explotacions de boscos i pastures (1808-1934)
 - 07 Plànols (1851)
- 03 Documentació hisenda de Boada - Artesa de Segre (família Maluquer)
 - 01 Adquisicions i alienacions patrimonials
 - 01 Compra-vendes a carta de gràcia (1800-1855)

03 Documentació administrativa i comptable

- 01 Administració hisenda Mas d'en Lluc (Albarca)
 - 01 Comptabilitat
 - 01 Llibres de comptes dels administradors (1933-1947)
 - 02 Rebuts i èpoques (1874-1940)
 - 03 Censals (1655-1816)
 - 04 Debitoris (1780-1875)
 - 05 Contribucions, impostos i multes (1873-1886)
 - 06 Marmessories i curadors (1694-1831)

04 Correspondència

- 01 Correspondència rebuda (1821-1943)
- 02 Correspondència emesa (1883-1889)

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

<i>Edita</i>	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
<i>Redacció</i>	Servei d'Arxius, carrer Portaferrissa, 1, 08002 Barcelona
<i>Coordinació</i>	R. Planes i Albets, A. Magrinyà i Rull
<i>Tipografia</i>	Fotocomposició Merit, SCCL
<i>Impressió</i>	A. G. Rodergas. Súrta
<i>Tiratge</i>	2.500 exemplars
<i>Dipòsit legal</i>	B-17.466-93
<i>ISSN</i>	1133-3774

05 Documentació judicial

- 01 Plets civils (1819-1878)
- 02 Concòrdies de plets (1703-1846)
- 03 Expedients possessoris (1795-1863)
- 04 Poders (1855-1931)

06 Càrrecs públics

- 01 Administració municipal
 - 01 Ajuntament d'Albarca (batlle i regidor) (1793-1844)
- 02 Administració senyorial

- 01 Receptoria Comtat de Prades (administrador) (1711-1826)

07 Documentació eclesiàstica

- 01 Parròquia d'Albarca i altres
 - 01 Rebutis (1653-1885)
- 02 Butlles (1883)

Josep M.T. GRAU i PUJOL

d'altres), per Domènec Palau, els dies 20, 21 i 22 d'octubre de 1998 a l'ANC. Organitzat per l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Per a més informació: AAC, tel. 93- 419 89 55.

CRÒNICA

Resolució de 3 de juliol de 1998, de cessament i nomenament de vocals de la Comissió Nacional d'Avaluació i Tria de Documents (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 2685, de 21 de juliol de 1998).

Ordre d'1 de juliol de 1998, per la qual s'aproven taules d'avaluació documental (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 2685, de 21 de juliol de 1998).

Anuncis públics per a la redacció dels projectes d'execució i dels estudis de seguretat i salut de les obres de restauració de l'edifici de la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Ripoll i de les

obres de construcció de l'Arxiu Històric Comarcal de Balaguer, del 22 de juliol de 1998 (*Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 2695, del 4 d'agost de 1998).

El Departament de Cultura ha iniciat la restauració completa del *Llibre de Consells de la Universitat Forana de Terrassa*, que abraça del 13 de desembre de 1635 al 21 de setembre de 1649. Es tracta d'un llibre en foli, format per [III] + [205] + [11] f., que és de propietat de l'Ajuntament de Terrassa (Vallès Occidental) i es conserva a l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa.

Garrotxa: exposició *Com feien la lletra*, produïda per l'Arxiu Històric de Girona, del 6 al 29 de novembre de 1998 a la Sala 14 del Museu Comarcal de la Garrotxa; sessió de treball *Tipologies documentals 1: els capbreus*, el dia 4 de desembre a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot. Per més informació: AHC d'Olot, tel. 972- 27 91 31.

Gironès: exposició *Omnes feriant ne-cat*, de fotografies de Jordi S. Carrea i textos de diferents autors, del 26 d'octubre al 5 de desembre al claustre de l'Arxiu Històric de Girona. Per a més informació: AH de Girona, tel. 972- 21 80 12.

Osona: exposició *Hospital de la Santa Creu 1348-1998. 650 anys de servei*, del 26 de setembre al 26 d'octubre, en diferents espais del recinte de l'Hospital. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal d'Osona i l'Hospital de la Santa Creu de Vic. Per a més informació: AHC d'Osona, tel. 93- 883 34 04.

AGENDA

Baix Empordà: curset *Arxius i recerca (II). Els arxius municipals*, per R. Alberch i Fugueras i J. Matas i Balaguer, els dies 31 d'octubre, 7 i 14 de novembre de 1998. Per a més informació: AHC de la Bisbal d'Empordà, tel. 972- 64 18 01; exposició *Com feien la lletra*. Una aproximació a diferents personatges a través de la seva lletra, produïda per l'AH de Girona, del 4 de desembre de 1998 al 3 de gener de 1999.

Baix Llobregat: *Seminari d'història oral i història de les dones*, per C. Borderias i Mondejar, el 21 de novembre de 1998 a la seu de l'arxiu comarcal. Organitzat per l'Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat i el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. Per a més informació: AHC de Sant Feliu de Llobregat, tel. 93- 666 67 03

Barcelonès: *Cursos sobre conservació, restauració i organització de col·leccions fotogràfiques*, organitzats al llarg del curs 1998-1999 per l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, Departament de Documentació, amb la col·laboració de l'Associació d'Arxivers de

Catalunya Per a més informació: IEFC, carrer Comte d'Urgell, 187 (Recinte Universitat Industrial), 08036 Barcelona, tel. 93- 494 11 27; fax 93- 321 23 94; *Tecnoart '98. Fira Internacional de Restauració, Conservació i Rehabilitació de béns culturals*, els dies 27, 28 i 29 de novembre de 1998 a Barcelona. En el marc de la fira: cicle de conferències *El nou paper de la informàtica en la cura del Patrimoni Cultural*. Per a més informació: TECNOART, Gran Via, 454, 1º, 08015 Barcelona, o bé: B&G Promocions, SL, carrer Enric Granados, 19 08330 Premià de Mar, tel. 93- 752 43 15 i fax 93- 751 36 90; Jornada d'arxivers municipals *Difondre l'arxiu, divulgar el patrimoni documental*, el dia 8 d'octubre de 1998 al Pati Manning, carrer Montalegre, 7 de Barcelona. Organitzada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona i l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Per a més informació: Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona, tel. 93- 402 25 73, fax 93- 402 25 77; curs sobre *Preservació de materials contemporanis (paper, tintes i*

Pallars Sobirà: exposició *Com feien la lletra*, produïda per l'Arxiu Històric de Girona, del 21 de setembre al 12 d'octubre de 1998 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Sort. Per a més informació: AHC de Sort, tel. 973- 62 14 09.

Urgell: conferència *Els Templers, culpables o innocents*, per J. M. Sans i Travé, el dia 20 de novembre a la seu de l'arxiu comarcal. Organitzada per l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga i la Biblioteca Comarcal de l'Urgell. Per a més informació: AHC de Tàrraga, tel. 973- 31 24 11.

Vallès Occidental: curs *Recerca històrica i filològica aplicada. Segona part*, els mesos de febrer -abril de 1999, a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa i de l'Arxiu Històric de Sabadell; exposició *Com feien la lletra*, produïda per l'Arxiu Històric de Girona, de l'1 al 15 d'abril de 1999 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa. Per a més informació: AHC de Terrassa, tel. 93- 733 14 96.

País Valencià: *VI Jornadas Españolas de*

Documentación. Los Sistemas de Información al Servicio de la Sociedad, els dies 29, 30 i 31 d'octubre de 1998 a València. Organitzades per la Federació Espanyola de Societats d'Arxivística, Biblioteconomia i Documentació (FESABID). Per a més informació: FESABID 98, Sra. Maria Moreno, carrer Bisbe Don Jeroni, 8, 1r 1ª 46003 València, tel. i fax 96- 391 53 94.

Curso de Paleografía: escritura cortesana y procesal, els dies 14 d'octubre - 2 de desembre de 1998 a l'Escola de Traductors de Toledo. Organitzat per l'Associació Espanyola d'Arxivers, Bibliotecaris, Museòlegs i Documentalistes (ANABAD), secció territorial de Castella-La Manxa. Per a més informació: seu d'ANABAD/CLM, edifici de l'Arxiu Històric Provincial de Toledo, carrer Trinidad, 10, tel. 925- 25 77 38 i fax 95- 26 77 59.

III Congrés de l'Associació d'Arxivers d'Andalusia. Sistemas de información: el archivo, gestión integrada y de calidad, els dies 5 i 6 de novembre de 1998 a Còrdova.

1994), 0,21 m lineals, Montellà-Martinet (1978-1988), 0,43 m lineals i de la Cambra Agrària Comarcal de Puigcerdà (1979-1994), 1,21 m lineals; fons de les Mutualitats Agràries de Ger (1962-1994), 0,09 m lineals; Llívia (1962-1994), 0,34 m lineals; Fontanals de Cerdanya (1963-1994), 0,10 m lineals; Urtx (1953-1970), 0,06 m lineals; Queixans (1953-1970), 0,03 m lineals; Vilallobent (1953-1970), 0,05 m lineals; Guils de Cerdanya (1961-1994), 0,10 m lineals; Meranges (1969-1994), 0,10 m lineals; Isòvol (1962-1994), 0,10 m lineals; Bolvir (1961-1994), 0,10 m lineals; Alp (1967-1994), 0,03 m lineals; Das (1967-1994), 0,03 m lineals; Urús (1968-1994), 0,10 m lineals; Vil·lec i Estana (1961-1970), 0,2 m lineals; Montellà-Martinet (1962-1989), 0,75 m lineals i Puigcerdà (1952-1994), 0,56 m lineals; fons del cos de bombers de Puigcerdà (1950-1998), 1,50 m lineals; fons de l'Oficina Comarcal del DARP (1966-1993), 4,12 m lineals; fons del Jutjat de 1ª Instància de Puigcerdà, secció civil (1980-1991), 21,87 m lineals; fons dels jutjats de pau de Vil·lec-Estana (s. XX), 0,49 m lineals i Montellà-Martinet (s. XX), 1,13 m lineals; fons del Sindicat Comarcal del Metall de Puigcerdà, actes i documentació comptable (1951-1974); estatuts de l'Associació d'Indústries de la Fusta de la Cerdanya (1978), 0,10 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: fons de la Cambra Agrària d'Anglès (1978-1994), 0,5 m lineals; llibre de visites de l'escola de Sant Feliu de Buixalleu (1881-1911); documentació de programació de cinema i teatre del Cercle Cultural Colomenc (s. XX), 1 lligall.

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció de Sant Boi de Llobregat (1905-1982), i del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció núm. 1 de Martorell (s. XIX-1979); 144 pergamins de propietat de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat (s. XII-XVII); 276 imatges de Sant Feliu de Llobregat (1887-1980).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: dos llibres de comptabilitat del fons de l'Ajuntament de Solsona (1977-1978); segona transferència del fons Orfeó Nova Solsona (1920-1993), 0,1 m lineals; segona transferència del fons de la Societat Cooperativa de Consum del Solsonès (1979-1992), 0,7 m lineals i 259 disquets informàtics; documentació del fons de la revista *Ganxo d'Organyà*, 0,3 m lineals; un document sobre la instal·lació de l'empresa Tradema a Solsona (1991); mecanoscrit: un treball de R. Ramonet; 2 goigs d'esglésies del bisbat de Solsona (1986); 4 fotografies (anys 80), 4 vídeos (1998), 1 postal i 21 cartells del Solsonès (1982-1998); 1 cinta de casset d'actes de la comarca.

NOUS FONS I DOCUMENTS INGRESSATS A L'ARXIU

(juny - agost de 1998)

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: documentació de la Germandat de Pagesos i Ramaders de Santa Cristina d'Aro (s. XX), 0,72 m lineals; Ajuntament de Monells, sèrie de comptes municipals del pressupost (1945-1958); un plànol del terme municipal de Monells (144 x 97 cm) (1864); capbreu de la família Torroella de la Bisbal d'Empordà (s. XVI); fotografies de Joan Foxà i Romaguera sobre la Bisbal i comarca (1960-1970), 1,045 negatius; 16 fotografies de l'antiga Casa Miquel de la Bisbal d'Empordà (s. XX).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: fitxes d'interns del Centre Penitenciari de Figueres (1936-1960), 1 m lineals; tercer ingrés de documentació del fons del Moviment de Mestres de l'Alt Empordà (1985-1990), 1,5 m lineals; fons de l'escola pública de Siurana d'Empordà (1868-1985); llibre d'actes del Sindicat de Treballadors de la Terra de Peralada (1936-1938); tres fotografies de retaules del s. XVI del monestir de la Mare de Déu del Mont.

Arxiu Històric de Girona: fons de l'Ajuntament de Celrà (1825-1985), 78 m lineals; documentació del registre d'exploacions mineres de la demarcació de Girona (1889-1957), 17 m lineals; fons del Jutjat de Districte núm. 1 de Girona (1900-1960), 7 m lineals; fons patrimonial Verai (s. XIV-XX), 3 m lineals i 87 pergamins.

Arxiu Històric Comarcal de Mataró: protocols notariais de Mataró i el Masnou (1963-1972), 363 volums; fons del Jutjat de 1ª Instància i Instrucció d'Arrenys de Mar (1981-1986), 15,7 m lineals; fons de la Comptadoria d'Hipoteques de Mataró i comarca (1768-1853), 8,8 m lineals; fons de la Cambra Agrària de Mataró (1933-1974), 1,20 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: 3ª transferència de documentació del fons de l'Ajuntament de Blancafort (1986-1992), 6,3 m lineals; documentació judicial de Blancafort (1986-1992), 0,30 m lineals; 2 àlbums de fotografies i 4 vídeos matrius de les festes del cinquantenari del Casal Montblanquí (1997); col·lecció Francesc Badia i Batalla de programes, impresos menors, fotografies i postals de Montblanc (s. XX).

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: fons de la Comissió Premis Ciutat d'Olot (1994-1997), 0,12 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà: fons de les Germandats Sindicals de Pagesos i Ramaders de Montellà-Martinet (1959-1978), 0,35 m lineals, Alp, Das i Urús (1950-1977), 0,10 m lineals, Vil·lec i Estana (1960-1963), 0,10 m lineals, Llívia (1950-1963), 0,04 m lineals, Meranges (1950-1978), 0,10 m lineals i Puigcerdà (1951-1977), 0,25 m lineals; fons de les cambres agràries locals de Ger (1978), Meranges (1978), Llívia (1978), Guils de Cerdanya (1980-1994), 0,20 m lineals, Alp, Das i Urús (1977-1994), 0,50 m lineals, Isòvol (1980-

Arxiu Històric Comarcal de Sort: fons del Consell Comarcal del Pallars Sobirà (1988-1996), 1,5 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal Tàrrrega: fons de l'Ajuntament de Puigverd d'Agramunt (1375-1993), 25 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: llibre d'ordinacions del mostassaf de Terrassa (s. XVI, còpia de 1749); fons de l'Ajuntament de Terrassa, expedients de llicències d'obres i d'activitats econòmiques (1990), 32 m lineals; fons documental de la Biblioteca Municipal Soler i Palet de Terrassa (1921-1997), 9 m lineals; fons de l'Escola Municipal de la Llar de Terrassa (1930-1988), 1,5 m lineals; fons de les cambres agràries de Gallifa (1969-1994), 0,36 m lineals i Sant Llorenç Savall (1962-1994), 0,24 m lineals; fons de l'empresa industrial Tèxtil Clapés SA (1916-1970), 10 m lineals; fons patrimonial de Can Palet de la Quadra de Terrassa (1547-1924), 0,12 m lineals; 10 escriptures del fons patrimonial J. A. Pujals (1785-1793).

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: fons de les cambres agràries de Caseres (1943-1990), 0,5 m lineals; Horta de Sant Joan (1921-1992), 1 m lineal; Gandesa (1960-1991), 0,5 m lineals; Prat de Comte (1961-1992), 0,5

m lineals; Arnes (1960-1992), 0,5 m lineals; Villalba dels Arcs (1947-1994), 1 m lineal; la Pobla de Masaluca (1971-1992), 1 m lineal; Pinell de Brai (1944-1992), 0,5 m lineals; Bot (1944-1994), 0,5 m lineals; Batea (1912-1994), 1 m lineal i Corbera d'Ebre (1960-1993), 1 m lineal.

Arxiu Històric Comarcal de Valls: Impremta Castells, documentació dels mossos d'esquadra-família Veciana (1697-1829), 1,3 m lineals.

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: fons de l'Ajuntament del Vendrell, sèrie d'intervenció (1963-1975), 20 m lineals; fons del Consell Comarcal del Baix Penedès, sèries de secretaria (1988-1994), hisenda (1988-1992) i ensenyament (1992-1994), 12 m lineals; fons fotogràfic Feliu Olivé (1939-1958), 8.000 negatius.

Arxiu Històric de Palafrugell: fons de l'estanc Joanola de Palafrugell (1893-1978), 0,24 m lineals i 80 imatges; tres llibres de comptabilitat de l'empresa de fabricació i distribució de begudes Cama i Dalmau (1926-1947); correspondència del periodista palafrugellenc Joan Granés (1924-1927), 77 cartes; 107 fotografies de Palafrugell (finals segle XIX- 1985)

(1967-1994), Urús (1968-1994), Vil·lec i Estana (1961-1970), Montellà-Martinet (1962-1989) i Puigcerdà (1952-1994); inventaris dels fons del cos de bombers de Puigcerdà (1950-1998), de la documentació transferida per l'Oficina Comarcal del DARP (1966-1993), del Jutjat de 1ª Instància de Puigcerdà (1980-1991), dels jutjats de pau de Vil·lec-Estana (s. XX) i Montellà-Martinet (s. XX), de les actes i la documentació comptable del Sindicat Comarcal del Metall de Puigcerdà (1951-1974), dels estatuts de l'Associació d'Indústries de la Fusta de la Cerdanya (1978) i del fons Antoni Degollada i Barnola (1885-1969).

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventari del fons fotogràfic de l'arxiu comarcal (1897-1996); catàleg de la col·lecció d'impressos (1904-1998).

Arxiu Històric Comarcal del Solsonès: inventari del fons de l'Associació de Veïns de Solsona (1976-1978).

Arxiu Històric de Tarragona: inventaris dels fons de l'Institut d'Ensenyament Secundari Comte Rius de Tarragona (1928-1989); de l'Associació d'Alumnes i Exalumnes de l'Escola del Treball de Tarragona (1927-1972); del Patronat Provincial de Formació Professional (1952-1974); de la Junta Provincial de Formació Professional (1956-1971); de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura (1980-1987) i de les fotografies de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural (1980-1987).

Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega: inventaris dels fons municipals de Ciutadilla (1661-1980) i de Puigverd d'Agramunt (1375-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: inventaris dels fons de la Biblioteca Municipal Soler i Palet de Terrassa (1921-1997), de l'Escola Municipal de la Llar de Terrassa (1930-1988) i de les cambres agràries de Gallifa (1969-1994) i Sant Llorenç Savall (1962-1994).

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: inventaris dels fons de Regions Devastades (1939-1979), Ràdio Tortosa (1960-1991), Agrupació Mutua Tortosina (1919-1956), gravats de la Impremta Blanch de Tortosa (1940-1960), Companyia de Ferrocarrils i Camins del Ferro del Nord d'Espanya (1867-1980), Secció Femenina (1950-1981) i Comissió Pro-Gegants (1957).

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: inventaris dels fons de l'Ajuntament (1867-1966), del Jutjat de Pau (1847-1991) i de la Prefectura Local del Movi-

(juny-agost de 1998)

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: inventari del fons Atlètic Bisbalenc (1925-1979) i de la Cambra Agrària de Santa Cristina d'Aro (1954-1964).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: inventari de les Cambra Agrària d'Avinyonet de Puigventós i de la Mutualitat Agrària de Taravaus (1942-1993); inventaris de les cambres agràries de Borrassà (1945-1993), Peralada (1950-1994), Ventalló (1950-1994), i Vilanova de la Muga (1974-1994); inventaris de les escoles públiques de Siurana d'Empordà (1918/1989) i Espolla (1868/1985).

Arxiu Històric de Girona: índex de les il·lustracions del fons notarial (1286-1833); inventari del fons Bòvila Ginesta de Quart (1926-1975); descripció unificada de les col·leccions de fotografies de l'Arxiu Històric de Girona (1925-1995).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: inventari de la tercera transferència del fons de l'Ajuntament de Blancafort (1986-1992); catàleg de la secció d'obres i urbanisme dels fons de l'Ajunta-

ment de les Piles (1944-1992) i de l'Ajuntament de Savallà del Comtat (1882-1995); inventari de la tercera transferència del fons judicial de Blancafort (1986 i 1992).

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: ampliació del catàleg de pergamins del fons patrimonial Trincheria (1177-1774).

Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà: inventaris de les Germandats Sindicals de Pagesos i Ramaders de Montellà - Martinet (1959-1978), Alp, Das i Urús (1950-1977), Vil·lec i Estana (1960-1963), Llivia (1950-1963), Meranges (1950-1978) i Puigcerdà (1951-1977); inventaris de les cambres agràries de Puigcerdà (1979-1994), Ger (1978), Meranges (1978), Llivia (1978), Guils de Cerdanya (1980-1994), Alp, Das i Urús (1977-1994), Isòvol (1980-1994), i Montellà-Martinet (1978-1988); inventaris de les Mutualitats Agràries de Ger (1962-1994), Llivia (1962-1994), Fontanals de Cerdanya (1963-1994), Urtx (1953-1970), Queixans (1953-1970), Vilallobent (1953-1970), Guils de Cerdanya (1961-1994), Meranges (1969-1994), Isòvol (1962-1994), Bolvir (1961-1994), Alp (1967-1994), Das

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

miento (1939-1978) de Sant Jaume dels Domenys; inventari de cartells i programes de temàtica política (1980-189) i d'esports (1958-1997) del Baix Penedès.

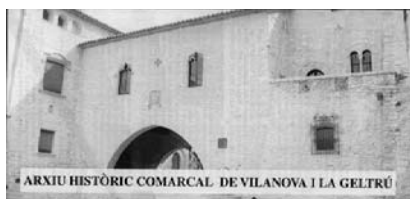
Arxiu Històric Comarcal de Valls: inventari del fons de l'Ajuntament de Fi-

guerola del Camp.

Arxiu Històric de Palafrugell: catàleg de la sèrie de llicències d'obres del fons de l'Ajuntament de Palafrugell (1863-1889); inventari del fons de l'estanc Joanola de Palafrugell (1893-1978).

BIBLIOGRAFIA

ARXIU HISTÒRIC COMARCAL DE VILANOVA I LA GELTRÚ. Vilanova i la Geltrú: Consell Comarcal del Garraf, Ajuntament, Generalitat de Catalunya, 1998 [fullet].

BELTRAN i MORALES, Montserrat. *Guia de l'Arxiu Municipal del Districte de les Corts*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1998 (Guies; 5). 119 pàg.

BOSCH, Mònica; GIFFRÉ, Pere. "Els llibres mestres dels arxius patrimonials. Una font per a l'estudi de les estratègies patrimonials". A: *Estudis d'Història Agrària*. Núm. 12 (Barcelona, 1998), pàg. 155-182.

BUTLLETÍ de l'Arxiu. Publicació periòdica de l'Arxiu Municipal de Palafrugell. Núm. 4, Palafrugell, juliol de 1998. 8 pàg.

BUTLLETÍ informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Any 10. Núm. 46, Barcelona, maig - juny de 1998. 4 pàg.

CASAUS BALLESTER, Ma. José. *Archivo ducal de Híjar. Catálogo de los fondos del antiguo ducado de Híjar (1268-1919)*. SI: Diputación General de Aragón. Instituto de Estudios Turolenses, 1997 (Archivos de Aragón; 7). 1.021 pàg.

DANON, José. *Los Papeles del Dr. Pedralbes de la Academia de Medicina de Catalunya. Inventario*. Barcelona: Centro de Documentación de Historia de la Medicina J. Uriach & Cía., S.A., 1998. 55 pàg.

GONZÁLEZ i BOU, Gener. *Eduard Toda, la passió per Poblet*. Poblet - Tàrraga: Central de Disseny Tàrraga SL, 1998. 26 pàg. [Edició no venal limitada].

GONZÁLEZ CASTRILLO, Ricardo. *Temario básico para oposiciones a bibliotecas y archivos. Escalas de Facultativos y Ayudantes*. Madrid: Editorial Complutense, 1998 (2ª edició). 297 pàg.

Fotografies Marcel Dalmau. Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa, Arxiu Històric Comarcal d'Olot, 1998. (Fotògrafs actuals; 1). 47 pàg.

IMAXES da Xustiza en Galicia. Carto-

grafia e Iconografia nos Fondos Documentais da Real Audiencia de Galicia e da Audiencia Territorial da Coruña. La Coruña: Xunta de Galicia. Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, Arquivo do Reino de Galicia, 1998. (Catálogos de exposicións). 210 pàg.

65 impactes. La fotografia a Igualada 1875-1940. Del 20 d'agost al 13 de setembre de 1998. Igualada: Ajuntament, Arxiu Històric Comarcal, Consell Comarcal de l'Anoia, 1998. 34 pàg.

LEÓN, Rafael. *Papeles sobre papel*. Màlaga: Universidad de Málaga, 1997 (Therma; 4). 413 pàg.

LÓPEZ RODRÍGUEZ, Carlos. *Patrimonio Regio y orígenes del Mestre Racional del Reino de Valencia, con la reproducción del acta de su fundación y la creación del Archivo Real (después General, hoy llamado del Reino), promulgadas en las cortes de 1419*. València: Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Direcció General de Promoció Cultural, Museus i Belles Arts, 1998. XV + 51 pàg. + 1 full solt facsímil.

Los Archivos Estatales Españoles. Madrid: Ministerio de Cultura. Subdirección General de los Archivos Estatales, 1998. Vídeo 25 minuts.

MARQUES i PLANAGUMÀ, Josep M. *Arxiu Diocesà de Girona. Guia-inventari*. Girona: Diputació de Girona, Bisbat de Girona, 1998 (Francesc Monsalvatje; 3). 185 pàg.

MAYANS, Antoni. "El quadre de fons de l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot". A: *Vitrina. Publicació del Museu Comarcal de la Garrotxa i de l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot*. Núm. 9 (Olot, 1997), pàg. 6.

MAYANS, Antoni. "Galeria d'investigadors: Rosa Creixell". A: *El Plafó: Butlletí*

d'informació cultural d'Olot. Núm. 6 (Olot, març 1998), pàg. 2.

MAYANS, Antoni. "Galeria d'investigadors: Miquel Puig i Reixac". A: *El Plafó: Butlletí d'informació cultural d'Olot*. Núm. 9 (Olot, juny 1998), pàg. 2.

MONTURIOL, Antoni; PUJOLÀS, Magda. *Més d'un segle de cartells de festes del Tura d'Olot (1859-1998)*. Olot: Ajuntament d'Olot, 1998. 144 pàg.

PÉREZ SOLSONA, Antoni. "L'Arxiu Històric Municipal d'Olesa de Montserrat". A: *Materials del Baix Llobregat*. Núm. 3 (Sant Feliu de Llobregat, 1997), pàg. 133-135.

REGLAMENTO del Archivo Municipal de Móstoles. Móstoles: Ayuntamiento de Móstoles, 1998. 24 pàg.

SERCHS i SERRA, Jordi. *Guia de l'Arxiu Municipal del Districte de Gràcia*. Barcelona: Ajuntament, 1997 (Guies; 4). 77 pàg.

SOLER i SIMON, Santi. "El fons patrimonial Salamó: la recuperació d'un patrimoni documental per a la comarca". A: *Consell Comarcal del Baix Empordà*. La Bisbal d'Empordà, 1998, pàg. 9-14 [fullet]

The Society of American Archivist. Directory of Individual and Institutional Members 1998-1999. Chicago: The Society of American Archivist, 1998. 158 pàg.

TRIBO i TRAVERIA, Gemma. "Arxius i didàctica de la història del Baix Llobregat". A: *Materials del Baix Llobregat*. Núm. 3 (Sant Feliu de Llobregat, 1997), pàg. 159-165.

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

El fons de la Maquinista Terrestre i Marítima, SA

Entre els abundants fons d'empresa que es custodien a l'ANC, sobresurt l'arxiu històric de la Maquinista Terrestre i Marítima, SA. Les sèries documentals que l'integren reuneixen un enorme potencial per a l'investigador en els aspectes econòmic, social, tècnic, laboral i humà. El fet que la majoria de les sè-

ries documentals es conservin completes i en bon estat de conservació –moltes d'aquestes sèries es remunten a l'any 1855–, facilita l'accés a la informació que contenen els milers de projectes i construccions que ha fet la Maquinista durant 140 anys de funcionament.

La Maquinista es fundà a Barcelona el 14 de setembre de 1855 per Valentí Esparó, Nicolàs Tous i Celdoni Ascacíbar, amb un capital inicial de 20.000.000 de rals de billó. Alguns dels membres més significatius de la burgesia barcelonina del moment, com Joan Güell i Ramon Bonaplata hi tingueren participació des del començament. La MTM neix lligada a les expectatives que oferia la demanda ferroviària, la navegació a vapor i la renovació de la maquinària tèxtil. En una primera època els tallers eren als carrers de Tallers i de Sant Pau. L'any 1862 es concentraren a la Barceloneta, indret on romandran durant més de cent anys. En 1917 la Maquinista s'associa amb la companyia de ferrocarril MZA amb la qual compren divuit hectàrees de terreny a Sant Andreu de Palomar, indret on s'edificaran les naus industrials que concentraran a partir de 1920 els tallers de fabricació de màquines de vapor de ferrocarril. La resta de producció continuà a la Barceloneta.

Vicissituds del fons

Després de la Guerra Civil l'empresa inicià una política de dispersió documental. Part dels expedients tècnics (i l'hemeroteca) es traslladaren a uns locals de la plaça Medinaceli. L'any 1944, en aquests locals, la companyia inaugurà unes noves oficines on concentrà l'arxiu de correspondència i direcció. Pel que fa a la part comptable i el gran volum de documentació tècnica, en continuà expansió, foren posats als refugis antiaeris construïts durant la Guerra Civil dins el recinte dels tallers de la Barceloneta, allí restaren oblidats fins al 1965. A la fàbrica de Sant Andreu es constituí l'arxiu de plànols corresponent a l'activitat de la factoria que a partir de 1920 concentrà la fabricació de locomotors.

Des que l'any 1964 la direcció de la MTM decidí instal·lar les seves oficines de direcció i administració a Sant Andreu de Palomar, l'empresa començà un procés de conscienciació envers el seu patrimoni documental. Fou en aquell moment transcendent, quan el secretari general de la MTM encarregà a un grup de treball les tasques d'ordenació del patrimoni documental històric i la recerca d'un nou estatge adequat per a la documentació.

En el mes de juliol de 1965 s'emprengueren les tasques d'ordenació i classificació de la documentació històrica integrada bàsicament per l'anomenat Arxiu de la Correspondència, l'Arxiu de Plànols i els expedients tècnics. Aquesta primera actuació arxivística fou anomenada "Maquinista Retrospectiva" i es desenvolupà en el termini d'un any.

D'aquest treball es derivà una primera classificació i ordenació de la documentació reflectides en l'edició d'un inventari format per deu seccions de les quals quatre són de documentació i la resta material fotogràfic (negatius, plaques de vidre i fotografies), pintures i dibuixos. El valor d'aquesta actuació arxivística cal cercar-lo en el fet insòlit, pel que fa als anys 60, de salvaguardar amb finalitats exclusivament culturals i científiques un arxiu empresarial considerat i valorat com a font històrica de primer ordre.

Un cop finalitzat el tractament de la documentació històrica, la direcció de l'empresa inicià contactes amb diverses institucions públiques, arran dels quals s'esdevingué la cessió en dipòsit del fons històric a diverses institucions: l'Arxiu de la Corona d'Aragó el 2 de desembre de 1965 ingressà 448 llibres de comptabilitat i administració datats a partir de la segona meitat del segle XIX i 15 caps de plànols de projectes. El fons es conservà en el Dipòsit de Cervera fins a l'any 1994. La Biblioteca de Catalunya l'any 1966 acollí l'arxiu de correspondència, expedients tècnics i part de l'arxiu de plànols. La instal·lació de la documentació s'efectuà amb molta cura, la qual cosa permeté l'obertura immediata del fons a la consulta pública. El mes d'octubre de 1965 el Museu Marítim de Barcelona i l'Escola Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona ingressaren llibres impresos sobre creuers i vaixells de guerra de l'any 1887 a 1903. A les oficines centrals de Sant Andreu restaren l'arxiu tècnic de la factoria allí ubicada, l'arxiu administratiu i de direcció de l'empresa i, per raons desconegudes, una part dels plànols i dibuixos de la Barceloneta que no foren dipositats en la Biblioteca de Catalunya. Per altra banda, la MTM creà la seva pròpia biblioteca, on es conservaren els llibres localitzats durant l'operació i els manuscrits més valuosos (llibres de comandes i encàrrecs de clients i els registres de treballs realitzats).

D'aquesta manera l'MTM tornava a avançar-se molts anys respecte de l'actuació empresarial del seu temps i es convertia en una empresa pionera en la tasca de preservació del seu patrimoni documental.

Disgregació versus unitat d'arxiu

La dècada dels 80 és el començament d'una nova etapa per al fons de la Maquinista. La creació de l'ANC i la voluntat de la Generalitat de Catalunya de custodiar i conservar els fons d'empreses catalanes, impulsaren l'obertura de converses amb la direcció de La Maquinista. Aquestes circumstàncies, sumades a la voluntat de l'empresa de recu-

perar la unitat d'arxiu, portaren a la signatura del contracte de dipòsit, de l'onze de juny de 1982, pel qual es facultà al director de l'ANC d'autoritat per reunir els fons arxivístics dispersos en altres institucions.

Tot seguit l'ANC emprengué les gestions necessàries per complir la tan desitjada unificació, mitjançant diversos ingressos. El desembre de 1982 es traslladaren a l'ANC, de la col·lecció bibliogràfica, plànols i documentació conservada a la Biblioteca de Catalunya, els expedients tècnics, l'arxiu de correspondència i l'arxiu de plànols. Entre el 1983 i el 1984 ingressen els llibres manuscrits provinents de la biblioteca de la MTM i les plaques de vidre de l'arxiu fotogràfic. El març de 1992 es dipositen els documents produïts a partir de 1966: carpetes de documentació administrativa diversa i un paquet de documentació anterior a l'empresa, dels segles XVII-XIX. El desembre de 1994, procedents del Dipòsit de Cervera, arriben a l'ANC els llibres de comptabilitat i d'administració.

Gec Alsthom: gestació i organització de l'arxiu

L'absorció de les empreses La Maquinista Terrestre i Marítima, SA i Macosa per la multinacional Gec Alsthom Transporte representa una nova empena per portar a terme els objectius ja històrics d'unificar i organitzar el fons d'arxiu de les sobredites empreses.

L'any 1993 aquesta important multinacional concentrà la divisió ferroviària espanyola en una nova factoria situada a Santa Perpètua de la Mogoda. Aquell mateix any s'abandonaven definitivament els tallers de Sant Andreu de la mateixa manera que la MTM havia abandonat feia anys les instal·lacions de la Barceloneta. Aquest darrer trasllat fou definitiu per a la reunificació de l'arxiu de la Maquinista. El juny de 1995 es féu el trasllat de l'arxiu de plànols i dibuixos de la factoria de Sant Andreu del Palomar, la resta de l'arxiu de la Barceloneta que no s'havia dipositat a la Biblioteca de Catalunya i, finalment, en diversos ingressos realitzats els anys 1996 i 1997, l'ANC incorporà l'arxiu de direcció procedent de la Secretaria General de la companyia i el fons fotogràfic de la MTM.

La nova etapa que s'enceta, es concreta amb la signatura d'un nou contracte entre Gec Alsthom Transporte i el Departament de Cultura de la Generalitat, on s'especifiquen per una part noves i millors condicions d'accés, consulta i difusió dels fons documentals i per l'altra el finançament dels treballs de tractament arxivístic del fons. La durada del tractament arxivístic s'estima

en quatre anys i serà finançat a parts iguals per Gec Alstom i la Generalitat de Catalunya. Dos arxivers duen a terme les tasques d'organització.

Quantificació i valoració actual del fons

Actualment els dipòsits de l'ANC acullen, aproximadament, 600 metres lineals de documentació, pertanyent a la Maquinista Terrestre i Marítima, SA i Materiales y Construcciones, SA (MACOSA). Equival a 550 volums de comptabilitat i llibres d'actes; 898 lligalls d'expedients tècnics; 305 lligalls i 954 arxivadors de correspondència i documentació administrativa diversa; 200 arxivadors que contenen els expedients i dossiers de la direcció de l'empresa; 1.049 calaixos, 893 tubs i 168 lligalls de plànols; i l'arxiu fotogràfic integrat per plaques de vidre, negatius flexibles i positius de paper. La major part de les principals sèries documentals del fons es conserven íntegrament i moltes s'iniciaren el 1855, any de fundació de la Maquinista, i continuen ininterrompudament fins a l'actualitat. També hi ha 520 llibres tècnics.

Arxiu de la direcció de la MTM

- Documents fundacionals: escriptures de constitució de la societat, de modificació i adaptació dels seus estatuts.
- Llibres d'actes dels òrgans de govern de l'empresa: actes de la Junta General d'Accionistes, Consell d'Administració i comissions delegades.
- Expedients de les sessions de la Junta General i Consell d'Administració: contenen convocatòries, ordres del dia, dictàmens, delegacions de vots, relacions de participants, etc.
- Memòries anuals de la societat.
- Expedients de les successives ampliacions de capital i emissions d'obligacions i deute.
- Patrimoni de la societat: títols de propietat, escriptures de compra venda de terrenys, etc.
- Documentació jurídica: dictàmens, memorials, informes, etc.
- Documentació fiscal i d'hisenda.
- Escriptures de nomenament de càrrecs directius i apoderats.
- Documentació d'empreses filials i participades.

Arxiu de comptabilitat

Està format per llibres d'inventari, balanços, diari, major, caixa, i llibres auxiliars. L'estat de conservació d'aquest fons és precària, a causa de la humitat

que hagué de suportar al refugi antiaeri de la Barceloneta.

Arxiu tècnic

L'arxiu tècnic aplega un dels fons de plànols i dibuixos d'origen privat més importants d'Europa. Desenes de milers de plànols testimonien una qualitat tècnica i constructiva de primer ordre. També conté nombrosos llibres i registres de comandes, registres generals i específics (torns, ponts grues, locomotores...) elaborats pel personal de l'empresa. L'activitat fabril de la Maquinista és representada en tres grans seccions: expedients tècnics, arxiu de la correspondència i arxiu de dibuixos i plànols.

Expedients tècnics:

Contenen pressupostos, costos i plànols dels diferents encàrrecs executats per la MTM. Aquesta sèrie és formada per 898 lligalls ordenats numèricament.

Arxiu de la correspondència:

L'integren aproximadament 1.200 arxivadors que contenen la correspondència emesa i rebuda per la MTM amb els seus clients i proveïdors des de principis de segle fins avui dia. També s'hi poden trobar expedients relacionats amb assumptes de personal, correspondència amb autoritats, ampliació de tallers i adquisició de maquinària.

Arxiu de plànols i dibuixos:

Conté els documents gràfics constructius elaborats pel personal de l'oficina tècnica de l'empresa. La majoria de plànols són de paper vegetal i, els més antics, de tela. Una part d'aquesta documentació que es va dipositar a la Biblioteca de Catalunya l'any 1966 es troba classificada temàticament: motors de gas, calderes de la indústria tèxtil, màquines de vapor, grues, etc. Els plànols que no van ser ordenats en aquella actuació arxivística actualment s'estan classificant amb els mateixos criteris seguits durant la "Maquinista Retrospectiva".

VÍCTOR MATA i VENTURA
JORDI RIERA i MORA

Ingressos (juny-agost de 1998)

Àrea dels fons de l'Administració: Junta Electoral de la Província de Barcelona. Referèndum per a l'Estatut de 1979, documentació de la campanya institucional (1979), 0,2 m lineals; Junta Electoral de la Província de Barcelona. Eleccions al Parlament de Catalunya de 1988, propaganda electoral de partits polítics (1988), 0,1 m lineals; Junta Electoral de Zona de Barcelona. Eleccions Municipals

de 1987, propaganda electoral de partits polítics (1987), 0,1 m lineals; Junta Electoral de la Província de Barcelona. Eleccions legislatives de 1989, propaganda electoral de partits polítics (1989), 0,1 m lineals; Junta Electoral de la Província de Barcelona. Eleccions legislatives de 1986, propaganda electoral de partits polítics (1986), 0,1 m lineals; Junta Electoral de la Província de Barcelona. Eleccions legislatives de 1982, propaganda electoral de partits polítics (1982), 0,1 m lineals; Junta Electoral de Zona de Barcelona, expedients administratius de la Junta i de les meses electorals de diferents convocatòries d'eleccions (1977-1989), 7 m lineals; Centres Penitenciaris de Barcelona (Presó Model), fitxes dactiloscòpiques (1940-1982), 50 m lineals; Jutjats Socials de Barcelona, actuacions de diferents magistratures (1979-1982), 2 m lineals.

Àrea dels fons Històrics: *Fons d'associacions, sindicats i partits polítics:* Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC) (1987-1997), 5 m lineals; Solidaritat d'Obrers de Catalunya (1958-1996), 45 m lineals. *Fons d'empreses:* Rivièra, SA (1931-1941), 0,4 m lineals; Compañía General de Tabacos de Filipinas (1816-1990), 30 m lineals. *Fons personals:* Francisco Sitjà i Príncipe (1974), 0,1 m lineals; Fernando Gomez Catón (1940-1989), 4 m lineals. *Fons diversos:* Plàcid Garcia-Planas (1913-1937), 0,1 m lineals.

Àrea dels fons d'imatges, Gràfics i Audiovisuals: Francesc Brunet i Recasens (1897-1936), 840 plaques de vidre, 1 capsa de diapositives de vidre, plaques de plom i una càmera fotogràfica; Montserrat Sagarra i Zaccarini (1960-1990), 31.400 diapositives.

Crònica d'activitats (juny-agost de 1998):

- Signatura del contracte de societat entre l'ANC i el Centre d'Estudis Maçònics Lux Radians el 23 de juny, al Palau Marc de Barcelona.